

22.10.2020

§ 204

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Atte Harjanteen toivomusponnesta koskien luonnon monimuotoisuuden tilaa ja kehitystä kuvaavan mittariston laajentamista ympäristöraportoinnin yhteydessä

HEL 2020-007840 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto antoi seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto toteaa, että kaupungin vuosittaisessa ympäristöraportoinnissa seurataan luonnon osalta indikaattoreina luonnonsuojelualueiden osuutta maa-alasta ja vettä läpäisevien alueiden pinta-alaa Helsingissä. On selvää, että nämä indikaattorit eivät kerro tarpeeksi luonnon monimuotoisuuden tilan kehittymisestä.

Luonnon seurannan indikaattoreissa on aina ollut haasteita. Etenkin luonnon monimuotoisuuden tilasta kertovien indikaattoreiden vaatiman pohjatiedon saaminen vaatii paljon resursseja. Indikaattoreiden kehitystyötä on tehty useita vuosia niin kansallisesti muun muassa yhteistyössä Suomen kuuden suurimman kaupungin kanssa kuin kansainvälisestikin. Monimuotoisuuden tilan parempi seuranta nähdään erittäin tärkeänä, mutta resurssien rajallisuuden vuoksi riittävän laajaa säännöllisin väliajoin toistettavaa indikaattoriseurantaa ei olla pystytty toteuttamaan.

Ympäristöpalveluissa on työn alla Helsingin kaupungin luontoseuranta-suunnitelma, johon kuuluu systemaattinen, tärkeiden luontotyyppien ja eliöryhmien seuranta. Seurannan avulla on tarkoitus saada selville sekä laadullisia että määrällisiä muutoksia monimuotoisuuden tärkeiltä osa-alueilta. Suunnitelmaa on tehty yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen ja Helsingin yliopiston tutkijoiden kanssa. Seurannat on tarkoitus käynnistää lähivuosina, ja niiden lopullinen laajuus riippuu tehtävistä priorisoinneista ja käytettävissä olevista resursseista.

Kaupunki on valmistellut Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmaa 2020–2028. Ohjelman viimeistely odottaa kaupungin ympäristöpolitiikan päivytystä, jonka on tarkoitus edetä päätöksentekoon syksyn 2020 aikana. On suunniteltu, että ohjelman toimenpiteiden etenemisestä raportoitaisiin kaupunkiympäristölautakunnalle kahden vuoden välein.

22.10.2020

Kaupunkiluonnon monimuotoisuutta mittaava Singapore-indeksi (City Biodiversity Index, CBI) on kehitetty kansainvälisenä yhteistyönä. Indeksillä tarkoitetaan biodiversiteetin kehittymisen arviointivälineeksi kaupungeille. Sen kehitystyötä koordinoidaan Singaporesta ja Suomi on alusta asti ollut vahvasti indeksin kehittämisessä mukana.

Helsingissä Singapore-indeksi laskettiin ensimmäisen kerran vuonna 2015. Tällöin se koostui 23 indikaattorista, jotka jaettiin kolmeen osaluokkaan: alkuperäisluonto, ekosysteemipalvelut ja hallinto. Indeksillä laskennassa kukin indikaattori sai 0–4 pistettä tuloksensa perusteella. On huomattava, että mikäli jotain indikaattoria ei pystytty laskemaan, ei sitä myöskään pisteytetty. Helsingille pisteitä kertyi yhteensä 54/92, jotka jakautuivat osaluokittain seuraavasti: alkuperäisluonto 13/40, ekosysteemipalvelut 11/16 ja hallinto 30/36.

Indikaattoreita ei ollut mahdollista laskea alkuperäislajiston osalta, koska indikaattoreiden vaatimaa seurantatietoa oli vain vähän eivätkä ne kaikki tiedot olleet ajantasaisia. Laskennan yhteydessä saatiin kuitenkin selvitettyä alkuperäislajistoa (lepakot, kalat) koskevia vertailuarvoja seuraavaa laskentaa varten.

Singapore-indeksin manuaali päivitettiin kesäkuussa 2020, jolloin indikaattoreiden määrä lisääntyi 28:aan. Helsingin kaupunki oli mukana päivitystyössä. Tavoitteena on, resurssien rajoissa, että Singapore-indeksi laskettaisiin Helsingissä kerran valtuustokaudessa.

Jatkossa vuosittaisen ympäristöraportoinnin yhteyteen nostetaan seuraavat luonnon monimuotoisuuden tilaa ja kehitystä kuvaavat indikaattorit.

- Luonnonsuojelualueiden lukumäärän ja pinta-alan muutos. Seurataan vuosittain.
- Luontoalueiden määrän muutos. Seurataan vuosittain. Luontoalueiden käsite määriteltiin vuonna 2013, jolloin luontoalueiden määrä myös laskettiin ja kuvattiin kartalla ensimmäisen kerran.
- Metsäisten ja puustoisten alueiden pinta-ala tai suhteellinen osuus maapinta-alasta. Tieto saadaan joka toinen vuosi seudullisesta maanpeiteaineistosta.

Resurssien rajoissa toteutetaan lisäksi:

- Lentävien hyönteisten biomassa ja massan muutos. Tietoa aletaan kerryttämään hyönteisseurannalla Helsingin kaupungin luonnonsuojelualueilla. Seuranta tullaan käynnistämään kesällä 2021 ja toteutamaan samalla menetelmällä kuin Hallman ym. 2017.

22.10.2020

- Mesipistiäisten määrä ja määrän muutos. Tietoa saadaan vuosittain toistettavilla linjalaskennoilla, joissa lasketaan lajeittain kimalaisten yksilömäärät ja erakkomehiläisten kokonaisyksilömäärät. Laskennoista saadaan myös tietoa erilaisten elinympäristöjen pölyttäjälajistosta. Seuranta aloitettiin vuonna 2019 kahdeksalla linjalla ja sitä jatkettiin vuonna 2020. Eräiltä linjoilta on laskettu myös päiväperhokset.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli kaupunkiekologi Kaarina Heikkonen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Laura Walin

Lisätiedot

Pirita Kuikka, ympäristösuunnittelija, puhelin: 310 32045
pirita.kuikka(a)hel.fi

Liitteet

1 Harjanne Atte, toivomusponsi Kvsto 10.6.2020 asia 9

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Toivomusponsi

Valtuutettu Atte Harjanne on tehnyt 10.6.2020 seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään kaupunginhallituksen esityksen kaupunginvaltuusto edellyttää selvitetävän mahdollisuutta laajentaa luonnon monimuotoisuuden tilaa ja kehitystä kuvaavaa mittaristoa ympäristöraportoinnin yhteydessä.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 3.11.2020 mennessä.

22.10.2020

Asia/3

Esittelijä

yksikön päällikkö
Laura Walin

Lisätiedot

Pirita Kuikka, ympäristösuunnittelija, puhelin: 310 32045
pirita.kuikka(a)hel.fi

Liitteet

1 Harjanne Atte, toivomusponsi Kvsto 10.6.2020 asia 9

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano